

Rue de Furstemberg

12 augustus 2023

Als u Parijs kent en van schilderkunst houdt, dan bent u vast een of meer keren in het Louvre geweest en hebt u zich bij uw bezoek zo beschaafd mogelijk door de mensenmassa gewurmd om een glimp op te vangen van 's werelds beroemdste schilderij. Waarschijnlijk bent U dan ook niet onbekend met de impressionisten in het *musée d'Orsay*, waar je tussen haakjes ook uitstekend kunt lunchen in het bijzonder sfeervolle restaurant. Het museum was in een eerder leven een spoorwegstation. De stationsklok hangt er nog als reminiscentie aan het profane verleden. Misschien hebt u ook, net als ik, vol bewondering gestaan voor Vincent van Goghs sublieme *Sterrennacht boven de Rhône*, in mijn ogen een van zijn mooiste schilderijen.

Ciel étoilé sur le Rhône. Musée d'Orsay.

Screen, niet somber, misschien zelfs een tikkeltje romantisch, gelet op het oude paartje vooraan bij de boot. Als je naar de Grote Beer kijkt, krijgt het een kosmische aura. Het schilderij is mystiek en aards tegelijk. De betovering die je ervaart, laat zich moeilijk in woorden vangen. De fascinatie schuilt niet zozeer in het ietwat gestileerd tafereel als in het kleurgebruik. Kleuren fascineren mij altijd bij Van Gogh, in dit schilderij door de nuancering: het donkerblauw van

de Rhône naast het lichtere blauw van de hemel, het felle geel in de rivier - weerkaatsing van de oranje gaslichten - naast het bleke geel van de stralende sterren aan het firmament. In zijn expressieve kleurgebruik is hij beïnvloed door Eugène Delacroix, die beschouwd wordt als de belangrijkste Franse schilder uit de Romantische School. In tegenstelling tot Van Gogh was Delacroix al bij zijn leven een beroemdheid. In zijn brieven citeert Van Gogh hem geregeld en spreekt hij met ontzag van *Meester* en *Magiër*. Charles Baudelaire, behalve groot dichter ook eminent kunstcriticus, noemt hem de origineelste schilder van zowel de oude als van de moderne tijd. Delacroix was geïnteresseerd in alle periodes van de schilderkunst en had een brede culturele belangstelling. Hij was een groot liefhebber van muziek en toneel.

Nu zijn naam een paar keer is gevallen, een vraag: hebt u wel eens in Parijs zijn museum, *Le musée national d'Eugène Delacroix* bezocht? Het behoort tot mijn favorieten. U treft er geen massa's toeristen, er zijn nooit wachtrijen. Het is een klein museum, dat intimiteit uitstraalt. De *meester* heeft er de laatste zes of zeven jaar van zijn leven gewoond en gewerkt. Naast schilderijen zijn er tekeningen te zien, gravures, litho's, foto's, en meubels.

Henri Fantin-Latour: *Hommage à Delacroix*. U ziet enkele beroemdheden. Zittend, links, met witte blouse: de schilder HFL; uiterst rechts zittend: Baudelaire. Staand: links midden: James Whistler, rechts midden Edouard Manet (met rossige baard).

Place Fürstenberg.

En dan is er nog een ‘bonus’ voor de bezoeker: het museum is gevestigd op een van de mooiste, charmantste en intiemste pleintjes die de stad kent: *la Place Fürstenberg*, dat door veel kunstenaars op doek is vereeuwigd. Voor mij is het een vraag en een wonder waarom zich hier geen drommen toeristen ophouden. Blijkbaar onbekend, dus onbemind, en dat is goed nieuws. Houden zo.

In de volksmond spreekt men van *Place Fürstenberg*, maar het is eigenlijk *rue de Furstemberg*. Gewoon een straat, die zich halverwege verbreedt en daar de vorm krijgt van een plein. Er staan prachtige Paulownia bomen en een schitterende straatlantaarn. Zo’n fraai exemplaar zie je Nederland zelden.

Maar nu het slechte nieuws: de bezoekersbonus is recent in waarde gedaald. Wat is er gebeurd? Tot mijn schrik is vorige week de grootste boom op het pleintje onthoofd. Het publiek heeft geen bezwaarschrift kunnen indienen, want de *executie* vond volkomen onverwacht plaats. Snel en schielijk. De onthoofding kon natuurlijk niet onopgemerkt blijven, zeker niet op deze iconische plek. Een bekende Franse historicus had het over ‘*le plus majestueux des arbres (...) de la rue de Furstemberg*’, die zonder enige vorm van proces was geveld. Het nieuws van de verminking haalde alle Franse media. Zelfs in ons land besteedde *Het Parool* er aandacht aan in een uitgebreid artikel.

Het pleintje na het omhakken van de boom.

Natuurlijk, de Pauwlonia (vernoemd naar ‘onze’ prinses Anna Paulowna) was ziek. Zijn wortels waren aangetast en ratten hebben het ziekteproces versneld. Maar als er de laatste tien jaar niet zo drastisch was bezuinigd op het onderhoud van parken en plantsoenen, had de fiere reus er misschien nog een tijdlang gestaan. Parijzenaren zijn furieus. Kranten spreken van een schandaal. Ook ik was, zoals ik hierboven schreef, geschokt, toen ik het nieuws las. Het bekende gedicht *Aan een boom in het Vondelpark* van Vasalis schoot door mijn hoofd. Hoe nu verder? Over een boom blijven rouwen heeft voor velen iets vreemds. Maar ik ben - en ik ben niet de enige - bijzonder gehecht aan dit plein én aan deze boom. Wordt hij in stukken gezaagd, tot planken verwerkt, als brandhout verkocht?

Hopelijk beseft de gemeente na alle ophef dat ze in de toekomst zorgvuldiger moet handelen inzake de Parijse flora. Hopelijk wordt de stronk snel verwijderd en wordt er een nieuw boompje geplant. En anders moet er wat mij betreft een fraai standbeeld van Eugène Delacroix komen. Dat zou de *meester* verdienen, want het is zijn kunst die de *rue de Furstemberg* mede haar charme verleent. De schoonheid van deze discrete Parijse plek, hartje *Saint-Germain-des-Prés*, dient hoe dan ook behouden te blijven.